

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Farsang után.

Zombor, 1897. március 4.

Ma csunya, esős napra virradtunk. Pedig az amugy sem zord, sőt határozottan enyhe tél után már pár nap óta a kellemes tavaszi nap-sugár hívta új életre a természetet. De a csunya felhők gyász-lepellet vonták be a nagy mindenség boltozatát s a tavaszi szél siketítő süvítése halotti indulónak tűnik fel.

A természet is megtartja hát az átmenetet, miként az az emberiségre nézve a hit szerint az irásban fel van jegyezve. Carnevalnak vig napjai, kellemes estéi után a bójtnak, a vezeklésnek és a keresztny ember legnagyobb gyászának időszaka köszönt be. Ma még mulatunk, vigak vagyunk, önfeledten dobjuk magunkat a Therpsihore karjaiba s ime holnap már megszűnik, legalább meg kellene szünnie minden vigságnak, mert beköszöntött a bűnbánatnak és vezeklésnek ideje. A tegnapi nap, a szürke hamvazó szerda képezi a válaszfalat az élvezetek s a megtérés ideje között. A hívő emberek csoportosan tódulnak a templomba s ott a hamvaztatás által fejezik ki magasztos elhatározásukat, hogy megtisztulni óhajtanak minden bűntől s hogy a nagy bójt hetteit az őszinte vezeklésre akarják felhasználni.

A mulatni vágyó s az élvezeteket hajhászó kor s annak fajzatai a farsangot talán egy világért sem engednék el. Farsang nélkül társadalmi életet el sem lehet képzelni. Epedve várja mindenki az évnak ezen vigságra szánt napjait s a ki medvéként odújában rejtőzik, még az is előjön a mindenünnen felhangzó zene, pohárcsengés és vig kacaj hívó szózatára. Az élvezetek mámorító hatása ellenálhatatlan erővel ragadja magával az embernek szívet és lelkét. Megfelejtkezünk mindenről; mintha nem is volna gondterhes, nehéz ez az élet, mintha csak az öröme és vigságra születünk volna; úgy érezzük magunkat, mint a kiknek semmi kötelezettségük és semmiféle komoly hivatásuk nincsen. Csak táncolunk, mulatunk; vigadunk tulságos mértékben, fék nélkül; rendszerint az estharmály óráiban kezdjük s befejezzük másnap reggel, sokszor délben, sőt nem egyszer a 48. órában.

Igy van ez mindenütt, mert a farsang iránt

való előszeretettel és ragaszkodás már mintegy belé van oltva az emberbe. Így van ez nálunk is, a mi városunk társadalmi életében; így volt különösen ebben az évben.

Bizonyára ritkán volt a farsang Zomborban olyan temperamentumos, mint az idén. Egyik mulatság a másikat érte; még alig hangzottak el a zene csábító hangjai, már is megszólaltak újra; a hosszú farsangi idő szinte egy nappá változott át, folytonos mámorban tartva ifjakat és öregeket egyaránt. Sokat, nagyon sokat mulattunk; és mulatott a társadalomnak minden rétege együtt ép úgy, mint külön-külön.

Helyesen van így. Jogunk van hozzá, hogy mulassunk, vigadjunk. Senki sem tehet a farsangi élvezetek ellen kifogást, mert hát elvégre is az ember ember, a kinek szíve, lelke és kedélye van. Ugyis sokat szenvedünk, küzdünk; az élet nagyon kevés örömet nyújt, de annál több gondot, keserűséget és bánatot okoz.

Hanem ha mulatni és vigadni tudunk, ha a farsangi napok egyetlen percét sem hagyjuk kihasználatlanul elröppenni, úgy akkor tegyük meg farsang után is a kötelességünket; hamvazó szerdával megkezdődik a vezeklés ideje, a mely időnek minden pillanatát felhasználni felette szükségserű erkölcsi és hitbeli kötelesség.

Miként mindenütt, ép úgy nálunk is a társadalomnak, az emberek összeségének és egyeseknek nagy szükségük van a vezeklésre és bűnbánatra. Régi igazság, hogy korunk erkölcsi tekintetben rohamos léptekkel hanyatlak s az elfajulás bizonyos fokához közeledik. Olvassuk csak figyelemmel a lapokat; mennyi bűn, szenny és piszok kerül hasábjainkon napról-napra a világ elé. A társadalom magas rétegeiben épen úgy, mint a legalsó fokon hova-tovább kivetkőznek a nemes lelkűségeiből, letérnek az igaz utról s a bűn és becselenség posványába süllyednek.

Arról nem is kell beszélni, hogy a magasztos ideákért való lelkesedés ugyszólván teljesen kihalt az emberiségből. Élünk a látszatnak, élünk rideg önzésből s ha valami szépet vagy jót művelünk, hát tetteink rugója a feltűnési viszketeg, nem pedig a szívnek és léleknek romlatlan jósága, nemes heve és lelkesültsége. Az arany ifjuság a korcsmák bűzös levegőjében keresi a gyönyört, az élvezeteket; a szellemi kiképzését fölőlegesnek

tartja s a társadalom azt ünnepli legjobban, a ki legkitartóbb a dózsülésben s a kinek legtöbb pénze van cigányra és kártyára. Hogy egymást megbecsüljük, — az a mai viszonyok között még gondolatnak is merész. A kasztrendszer fejlődése rohamos léptekkel halad előre; jogilag egyformák vagyunk, de a társadalom már-már le sem rombolható válaszfalakat von közénk. Azt hisszük, hogy a jogos büszkeségünk kívánja meg a separatiót, holott ostoba gőg az, mi hidegen távol maradni és tartózkodni készlet felebará-tainktól.

Nézzünk szanaszét. Mindenütt, mindenben az elfajulás ijesztő jelenségeit vehetjük észre.

Nos hát, így farsang után, a mikor a hit szerint is a vezeklésnek van az ideje, nagyon jó volna, ha az emberiség komolyan szállna már egyszer magába. A társadalmi életnek meg kell változnia, az erkölcsi hanyatlásnak is meg kell szünnie.

A szegény nép mind a negyven napon keresztül vezekel, szánja-bánja bűneit. Ez azonban mit sem ér, a míg felülről nem következik be az áldásos reakció. A kik legtöbbet mulatnak és legkevésbé dolgoznak, a társadalomnak ugy-nevezett magasabb rétegei kell hogy farsang után gondolkozzanak kissé — az abnormitások fölött. Az ő vezeklésük, a szívük és lelkük meg-nemesítése eredményezné az erkölcsi élet javu-lását és megtisztulását.

A tanítók „Eötvös-alapja“.

A halhatatlan Eötvös József báró emlékét ez évi február hó 2-án (halálának 26. évfordulóján) is hálás kegyelettel ünnepelte a nevével nevezett „Eötvös-alap országos tanítói egyesület“, mely 21 évi fennállása óta 48,040 forintot nyújtott, részint ösztöndíjak, részint segélyösszegek alakjában a hozzáfolyamodóknak s ily módon 284 róm. kath., 169 ev. ref., 121 ág. ev., 94 izr., 19 gör. kel. és 10 unitárius vallású, összesen 697 tanítói család gondjait enyhítette; ezenfelül a „Tanítók orsz. árvaházának“ költségeihez is 2895 frttal járult és a „Magyarországi tanítók“ javára 75591 frt 13 kr tőkét szerzett.

Ezenkívül a budapesti szálodatulajdonos és vendéglős urak közül a mult tanévben 47 en, a f. tanévben pedig 54-en adtak egy-egy, a budapesti tudomány egye-

A „BÁCSKA“ tárcája.

Feleségemhez.

Jer csak, jer csak az ölembe,
Ó, ne szegyeld magadat!
Nézz csak bátran a szemembe
S nyujtsd csókra ajkad!
A boldogság arany napja
Hadd ragyogjon újra ránk:
Oly boldogok legyünk újra,
Tudod, mint egykor valánk!

Ezer gondnak súlyos terhe
Bárba nyomja vállaink,
Azért mégis szerelemre
Gyulladhatnak sziveink.
Egy pár percre tegyük félre,
A mi bánat, a mi gond:
Im, a boldog multba térve,
Hallgasd, a mit ajkam mond!

. . . Az akácok lombja alatt,
Ott az áldott kis padon,
Addig-addig faggattalak,
Mig kiröppent ajkadon
A végzetes három szócska:
„Ó, szeretlek igazán! . . .“
S akkor ajkunk ezer csókba
Olvadt össze szaporán.

S te szerettél és én téged
Szerettelek végtelen . . .
Bárba néha azt beszélted:
Boldogság a szerelem!
Igazad volt, azt gondolom:
Ámde — egy-e — most se árt,

Hogy ha néha megcsókolom
Kívánatos eper szád!

Szabadka Gyula.

Harctéri tudósítás.

Athén, február 28.

Megérkeztem végre Athénbe. A legelső postavo-nattal siettem ezt a táviratot elküldeni.

Nem biába mondják, hogy messziről jött hírek hazugok, én is azt tapasztalom.

Az egész krétai háború — mese.
Először is azért, mert nincs Kréta-sziget a világon. Vagy ha volt, a kaláberek, tartlik és egyéb játékok, meg a korcsmárosok már régen fölemésztették.

De majd csak elülről kezdem. Budapestén megtudtam, hogy Kréta keleten van, tehát a keleti pályaudvaron szálltam vonatra. Elaludtam. Amikor fölbredek, a kalauzok azt kiáltják:

— Végállomás!
Kiszálltam és a legelső vasutitól megkérdeztem, merre van Kréta sziget.

— Látja azt a jegenye-sort?
— Látom.
— Az délnek visz, tartson egyenesen abban az irányban.

Megindultam, csakugyan délnek vitt, mert mire valami piszkos faluba értem, épen ebédre harangoztak.

Kocsit fogadtam és elvittem magamat a vasutra, amelyen nagyon soká utaztam. Egyszerre csak megláttam a tengerpartot.

— Hol vagyunk? — kérdeztem a kalauzt.
— Görögország sziklás partvidékén.
— Bravó!
Athénbe érkeztem. Már első nap oly kellemesen mulattam, hogy naplomba a következő mondatot írtam:
— Mindenütt jó, de legjobb Athén.

Volt egy kalandom is, amelyet megírok, persze diszkréció mellett, nem szeretném kompromittálni az illető urhölgyet.
Lakik itt Athénben egy igen tekintélyes uri ember. Menelausznak hívják; kopasz városi tanácsos.

A város körül csak egyetlen érdeme van, az, hogy felesége a leggyönyörűbb asszony Pieruszról Tesszáliaig. Ez pedig nagy szó, mert hisz mindenkinek kisujjában van az, hogy Pireusz sokkal messzebb van Tesszáliától mint Makó Jeruzsálemtől.

Szép Helena a neve és semmi rokonságban sincs Szép Olga színésznővel, sem a Szép Ilona című nyári mulatóhelylyel.

Tehát ott tartok, hogy Szép Helenáért rajongott az egész város. Meglátni és megszeretni őt egy pillanat műve volt.

Kérdézősködtem ntána, de csak mende-monda halatszott. Beszéltek ugyan egy Páris nevezetű fiatal francia borügynőről, akivel állítólag megszőkött, de én nem hittem el. Sziklaszilárdan állt az erény alapzatán, mint a ledőlt szobor.

Tegnap történt. Házi balt adott és én is hivatalos voltam hozzá. Az erkélyen egyedül maradtam vele. A hold ezüstös fátyolt vont szőke hajára. A sziporkázó csillagok szerelemtől reszkettek.

— Szeretlek Szép Helena — suttogtam.
— Dettó — mondotta ő görögül.
— Szőkjünk meg.
— Alfa — felelte ő pirulva.
— Tehát beleegyezel? — Édes!
— Beta — suttogtá lágyan és vállamra hajtotta szőke fejét.

— Hol találkozzunk?
— Delta — szólt ő.
Megértettem, a tengeröblöt jelölte ki randevunak.
— És hova megyünk?
— Citere.
— Mikor?
— Gamma.

— Igen, holnap este, várlak édes Helena. Pá.
Megtudtam, hogy az, amit európai földrajzi könyvek Kréta szigetnek neveznek, nem létezik, hanem Citere sziget az van.

Talán ott dül a háború? Ki tudja? Holnap utazom oda és akkor mindenről tudósítom szeretett lapomat.

Alugy.

temeken, vagy egyéb fő- és szakiskolákban tanuló ifjúnak ingyenes déli ebédet s ily módon 61 vidéki tanító helyzetén könnyítették. A fő- és székvárosi derék polgárai, a szállodás és vendéglős urak, kik e nemes cselekedetük által legalább 6100 frt hasznot adnak az „Eötvös-alap”-nak s ez által igaz hálára kötelezték a hazai tanítóságot, a következők: 1. Balázs-Horváth József, IX., Soroksári-utca 5. sz. — 2. Bauer János, I., Disz-tér 17. sz. — 3. Bereczky Lajos, IV., „Erzsébet szálló”. — 4. Blaschka István, VII., Király-utca 110. sz. — 5. Bojcsics Simon, I., Szarvas-tér 4. sz. — 6. Buchinger Alajos, I., Vár, Tárnok-utca 14. sz. — 7. Csalányi Károly, IV., „Ferenciek bazára”. — 8. Dökker Ferenc, VI., „London szálló”. — 9. Farkas István, IX., Vámbáz-kört 16. sz. — 10. Foltiny Keresztély, VIII., Kerepesi ut. „Orient szálló”. — 11. Förster Konrad, V., Váci-kört 68. sz. — 12. *Glück Frigyes, VIII., „Pannonia szálló” kettőnek ad. — 13. Graf Sándor, II., Fő-utca 8. sz. — 14. Gundel János, V., „István főherceg szálló”. — 15. Haselbeck János, VII., Király-utca 71. sz. — 16. Herdicska A., VIII., József-kört 46. sz. — 17. Holzwarth György, V., „Continental szálló”. — 18. Hruska János, VI., Kmetty-utca 11. sz. — 19. Jahn Ede, V., Andrássy-ut 44. sz. — 20. *Krammer Ernő, IV., „Vadászkürt szálló”. — 21. Kern Ferenc, IV., Bástya-utca 25. sz. — 22. Koch József, VI., Csengery-utca 45. sz. — 23. Krommer Ferenc, V., József-tér 1. sz. — 24. Kramer Miksa, V., Váci-kört 10. sz. — 25. Krist Ferenc, IV., Kötő-utca 10. sz. — 26. Kubanek Vencel, II., Fő-utca 89. sz. — 27. Kurucz Kálmán, I., Döbrentei-utca 54. sz. — 28. Kutsera Nándor, V., Lipót-tér. — 29. Leikam Ágoston, II., Margit-kört 57. sz. — 30. *Lippert Lajos, VII., Erzsébet-kört. — 31. Macskássy Sándor, VIII., Üllői-ut. — 32. Müller és Lipnik, IV., Ujvilág-utca (Dzsentrí kaszinó). — 33. Noszek Ignác, I., Alkotás-utca. — 34. Pavalka Antal, VII., Csömöri-ut 68. sz. — 35. *Petánovics József és utóda, VI., Andrássy-ut 39. sz. — 36. Pribiczter Sándorné, IV., Korona-utca 2. sz. — 37. Prindl Nándor, VI., Andrássy-ut 51. sz. — 38. Pshál János, VI., Váci-kört 21. sz. — 39. Pulay Gyula, VIII., Sándor-utca 42. sz. — 40. Rátsky János, IV., Molnár-utca 16. sz. — 41. Schartner János, VII., Wesselényi-utca 48. sz. — 42. Scheller Mihály, VII., Csömöri-ut 13. sz. — 43. Schierer Károly, I., Rácfürdő. — 44. Schnell József, VIII., József-kört 13. sz. — 45. Schodits A. és Wurglits, Kerepesi-ut. — 46. *Stadler Károly, VII., Keleti pályaudvar. — 47. Steinbeisz József, VIII., Kis-stáció-utca 7. sz. — 48. Suchy Ferenc, IV., Molnár-utca 8. sz. — 49. Sukartseck János, I., Krisztina-tér 7. sz. — 50. Tábori Ferenc, VIII., Kerepesi-ut. — 51. Wágner Vilmos, I., „Márvány menyasszony”. — 52. Weisz Antal, I., Városmajor. — 53. Wohlfart Vilmos, VII., Király-utca 77. sz. — Wurglits Antal, Kerepesi-ut.

Ezeket kivül a Pósa asztaltársaság ad egész éven át ingyen ebédet az „Orient” szállóban egynek; a „Budai izr. hitközség” pedig 55 frtot ad egynek ingyen ebéddel való ellátására.

Az „Eötvös-alap” múlt év bevétele 17,851 frt, kiadása pedig 15,099 frt volt. Maradék 2752 frt; ebből ösztöndíjakra és segélyekre fordít a jelen évben 2340 frtot; Tökésített vagyona 59,718 frt; a „Tanítók Háza” alapját képezi 14,886 frt; a „Kossuth-alap” 955 frt. Összes tökésített vagyona 75,591 frt. Ösztöndíjak és segélyekért folyamodhatnak az egyesület tagjainak gyermekei, illetve özvegyei és árvái f. évi július 10-ig, a szabadszolgák elnyeréséért szeptember 15-ig.

A néptanítók e jótékony intézetét a legmelegebben ajánljuk a jószívú emberbarátok figyelmébe és pártolásába.

Sajtóügyi tárgyalás.

Budapest, 1897. március 2.

Érdekes sajtóügyet tárgyalt március elsején a budapesti sajtóbizottság. A főváros közönsége, mely az elmúlt heten sokat beszélt Zombor városáról és léptenyomon emlegette Nicolits kapitányt, érdeklődéssel hallgatta a zombori gépfeltaláló cipész-mester sajtótárgyalását és a zombori származású, most budapesti sajtóüggyédr. Szilágyi Vilmos István védőbeszédét. Így hát a múlt hét teljesen a zomboriaké volt.

Wütz Ádám zombori cipész-mestert bevádolta egy budapesti szabadalmi iroda tulajdonosa egy a „Magyarország”-ban Wütz aláírásával megjelent nem épen hízogó cikk miatt; vádat emelt a panaszos másodsorban dr. Zollner Béla fővárosi ügyvéd ellen is, ki a megjelent cikkeket fogalmazta. A panaszost dr. Guthi Soma, Wütz Ádámot dr. Szilágyi Vilmos István, a másodrendű vádlott dr. Zollner pedig dr. Fried Vilmos fővárosi ügyvédek képviselték.

A bíróságot Zsitvai Leó elnök, Cseke és Czékeliusz szavazó bírák képviselték. Az esküdtsek megalakításánál csupán dr. Szilágyi élt visszavetési jogával és a kisorsolt esküdtsekből ötöt visszavetett.

A tárgyalás nem sztkölködött érdekes epizódok nélkül sem. Dr. Guthi összeszólközött az elnökkel; majd midőn dr. Guthi kérdést intézett Wützhez a „perpetuum mobile” feltalálásának története iránt, ismét egy kis vita támadt.

Dr. Szilágyi (közbevetve). Tiltakozom a kérdés feltevése ellen és nem engedem, hogy védenem a feltett kérdésre feleljen.

Dr. Guthi. Az ügyre tartozik.

Dr. Szilágyi. Semmi összefüggésben sem áll az ügygel és ragaszkodom kijelentésemhez.

Dr. Zsitvai. (Dr. Szilágyihoz.) Mi a sérelme a kérdés feltevéseben.

Dr. Szilágyi. Egyrészt mert ide nem tartozik s így felesleges, másrészt, mert ezen kérdés fejtegetése által

a tisztelt esküdt urak esetleg olyan impressziót nyerhetnek, mely az ügy komoly elbírálásánál az igazság rovására befolytani alkalmas.

Zsitvai. (Wützhez.) Jól van tehát, a kérdésre ne feleljen.

A vád- és védőbeszéd után az esküdték visszavonultak és 3¹ órai tanácskozás után kihirdették a verdiktet, mely meglepte a hallgatóságot, mert dr. Szilágyi a védelem ellenében elfogadta az aláírások valószínűségét, nem akarván egy collégáját kellemetlen védekezés elé állítani, sőt a teljes felősséget is elvállalta védelem nevében az inkriminált cikkeket; ennek dacára a dr. Szilágyi Vilmos István védencét, Wütz Ádám zombori cipészt teljesen felmentették, míg dr. Zollner Bélát, kit dr. Fried fővárosi ügyvéd védett, a verdikt vétkesnek mondotta ki, a mely verdikt alapján a törvényszék 670 frt pénzbüntetésre és az összes költségek viselésére ítélte.

Ujdonságok.

Ebéd a miniszterelnöknél. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök folyó hó 2-án ebédet adott, a melyre vármegyei képviselői közül Gromon Dezső államtitkár, a tovarisovai kerület és Kovács Pál Zenta város képviselője voltak hivatalosak.

Ludwig Gyula Bácsmegeyében. Ludwig Gyula, a magyar államvasutak elnök-igazgatója a napokban vármegyéinkben volt s beutazta a megyénk összes vasutvonalait. E hó 2-án a gyorsvonattal érkezett Szabadkára; innen a szegedi üzletvezetőség több tisztviselőjének kíséretében 3-án reggel Bajára utazott a rendes személyvonattal; Bajáról rövid félórai pihenő után külön vonattal Zomborba, innen ismét tovább Ujvidékre utazott. Ujvidékről ismét tovább folytatta útját. Az elnök-igazgató ezen útja — mint értesültünk — a Dunának baja-báthaszeiki áthidalásával van összefüggésben.

A Dalmay-bankett. A Dalmay Pál, újonnan kinevezett kir. ítélőtáblai bíró tiszteletére rendezett vacsora pompásan sikerült. Nagy számban jelentek meg a vacsorán a bucsuzó bíró tisztelői és jóbarátai; a hatóságok és hivatalok ugyszólván kivétel nélkül mind képviselve voltak; teljes számban ott voltak a törvényszék és járásbírói bírái és tisztviselői, továbbá a helybeli ügyvédi kar. Dalmay Pált a jelenlétük az őszinte tisztelet és ragaszkodás hamisítatlan kifejezésével halmozták el. Természetesen a lelkes felkészítőkben nem volt hiány. Az első felkészítőt Szondy Mátyás mondotta Dalmay Palra a törvényszék nevében; a járásbírói nevében Dömötör Pál, az ügyvéd-egylet nevében Szilágyi Mór, az ügyvédek nevében Czeder János köszöntötte fel az ünnepeltet. Dalmay Pál a szíves ovációt meghatóttan köszönte meg. A társaság a hajnali órákig együtt maradt.

A dalárda bohóc-estélye. Persze, hogy ismét fényesen és pompásan sikerült. A közönség hozzá is van már szokva, hogy a kaszinó-egyleti dalárda estélyei ritka élvezetet nyújtanak s kedélyesség dolgában párjukat ritkítják. Az idej bohóc-estélyen is zsufolásig megteltek a „Vadászkürt” emeleti termei. A programnak minden egyes pontja általános tetszést aratott. Legnagyobb hatást ért el az utolsó szám, az „Eduardo Cunigundi” című énekes kép előadása. Mayer József, Maly István, Staudacher József és Faurnann Manó urak zajos tapsokat arattak. Az előadás után a közönség táncra perült s reggel 7 óra felé fejezte be az idej farsangot.

Főgimnáziumi iskolai ünnepély. A helybeli m. kir. állami főgimnázium önképzőkörének ifjúsága nemzeti ünnepélyt tartott március 15-ikét, mint értesültünk, az előző évekhez hasonlóan, az idej is nyilvános iskolai ünnepélyvel üli meg. Midőn ifjúságunk e nemes törekvéseire már ez alkalommal felhívjuk a t. szülők és az érdeklődő közönség figyelmét, egyszersmind jelezzük, hogy az ünnepély másorát lapunk közelebbi számban adjuk közre.

Közigazgatási bizottsági ülés. Zombor város közigazgatási bizottsága március havi ülését folyó hó 3-án tartotta meg dr. Vojnits István főispán elnökelete alatt.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter gróf Leiningen Ármann N.-Beckerektől Tót- és Szerb-Aradak irányában a Tisza áthidalásával a szabályi révig vezetendő vasutvonatra az előmunkálati engedélyt megadta.

Új irnok Szóntán. Szóntán az e hó 1-én megejtett választáson községi irnokká Krizsán István zombori lakos választott meg.

Pályázat. Zombor szab. kir. város polgármestere mint Stein Johanna (Hanni) féle kiházasítási alapítvány bizottságának elnöke részéről a fenti alapítvány jöve delméből három, egyenként 200 frtos kiházasítási segélyre pályázat hirdettek. Fenti segélyre kizárólag izraelita vallású, erkölcsi tekintetben kifogástalan, jöve ben járó zombori hajadonok pályázhatnak. A pályázati kérvények a polgármesterre címelve, bezárólag folyó évi március hó 31-ig nyújthatók be.

Eljegyzés. Molnár László a vigszínház tagja és a szabadkai szinpadnak is két színi évad alatt a legkedveltebb művésze, a ki annak idején Zomborban is vendégszerepelt, a múlt napokban váltott jegyet a fővárosban Rákosi Zsófi kisasszonnyal.

Álarcos bál. Az iparos ifjak álarcos bálja pompásan sikerült. Igen sokan voltak azon jelen s a legkedélyesebb hangulatban reggelig elmulattak.

Beszűntetett bűnvádi eljárás. Az ujvidéki kir. törvényszék — mint értesültünk — Popovits Simon ó-becsei, állásától felfüggesztett községi jegyző ellen megindított bűnvádi eljárást besűntette.

Bál Adán. Az adai iparos olvasóegylet múlt hó 28-án a farsang befejezése után egy igen jól sikerült bált rendezett, amelyen a közönség szép számban volt jelen. Az ifjúság kitűnően mulatott s csak reggel 6—7 órakor hagyta el — legnagyobb sajnálatára — a farsang eme legutolsó bálját. Az első négyest 80 pár táncolta.

Marhasó-áradak vármegyéinkben. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság a mérsékelt áru marhasóáról szóló 1897. évi I. t. c. és az e törvényekkel végre-hajtása tárgyában kiadott utasítás alapján Bács-Bodrogh vármegye több községében a marhasó könnyebb besze-rezhetése tekintetéből marhasó-áradakat állít fel. Ezen áradakat írásbeli versenytárgyaláson tölti be a pénzügyigazgatóság. Tizenöt községre, illetve városra nézve hirdette most meg a pénzügyigazgatóság az árlejtést. Az árlejtési hirdetményekből közöljük a következőket: áradak állítatnak fel: 1. Bács-Almásán, versenytárgya-

lás március 8-án d. e. 10 órakor, 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlathoz 180 frt biztosíték csatolandó; 2. Bács-Topolján, tárgyalás március 9-én d. e. 11 órakor, 130 frt biztosíték csatolandó; 3. Hódsághon, tárgyalás március 8-án d. e. 11 órakor, biztosíték 140 frt; 4. Bács-Kulán, tárgyalás március 9-én délelőtt 11 órakor, biztosíték 120 frt; 5. Bács-Szt.-Tamáson, tárgyalás március 10-én délelőtt 11 órakor, biztosíték 50 frt; 6. Baján, tárgyalás március 8-án d. e. 10 órakor, biztosíték 200 frt; 7. Zentán, tárgyalás március 9-én d. e. 11 órakor, biztosíték 220 frt; 8. Ujvidéken, tárgyalás március 9-én d. e. 10 órakor, biztosíték 220 frt; 9. O-Becsén, tárgyalás március 10-én d. e. 10 órakor, biztosíték 120 frt; 10. Titelen, tárgyalás március 10-én d. e. 10 órakor, biztosíték 100 frt; 11. Palánkán, tárgyalás március 9-én d. e. 10 órakor, biztosíték 120 frt; 12. Zsablyán, tárgyalás március 10-én d. e. 11 órakor, biztosíték 90 frt; 13. Apatinban, tárgyalás március 8-án d. e. 11 órakor, biztosíték 120 frt; 14. Zomborban, tárgyalás március 8-án d. e. 10 órakor, biztosíték 220 frt; 15. Szabadkán, tárgyalás március 10-én d. e. 11 órakor, biztosíték 250 frt. Az írásbeli versenytárgyalások minden esetben a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságnál tartatnak meg, a hová a zárt ajánlatok a tárgyalás napjáig — legkésőbb a tárgyalás megkezdése előtt egy órával — benyújtandók. A részletes feltételek az árlejtési hirdetményekből tudhatók meg.

Behívások a fegyvergyakorlatokra. A közös hadseregből január 1-én a honvédséghez áthelyezett legénység az idej nem hívják be az ősi fegyvergyakorlatra és az idej nagygyakorlat a honvédségénél jóval kisebb lesz mint a tavalyi. A múlt évben a legénységből 5000 altisztet és 40,000 közitvítet hívtak be. Az idej az altisztek száma 2000-rel, a legénységé 23,000-rel kevesebb lesz. A tartalékos tisztet közül is 140-nel kevesebbet hívtak be az idej mint tavaly.

Választás. Bács-Bresztovácra irnok-vágrehajtóvá Michler Boldizsár bajai lakos, állatorvossá pedig Erkel Ferenc választattak meg.

Táncvigalom. A bajmoki olvasókör múlt hó 27-én rendezett táncvigalma ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben szépen sikerült. Felléltettek: Fischer Lipót, Nagel Gyula, Schöffner Béla, öz. Zilzer Amália 1—1 koronát, akiknek az egylet ez uton is köszönetet mond.

Bácskai születési orvosdoktorok 1770-től 1848-ig. (A nagyszombati (később budapesti) egyetem graduáltak.) A napokban jelent meg a nagyszombati — később budapesti — egyetem orvosi fakultásának millenárius történeti emlékkönyve, kiadva az orvosi könyvkiadó társulat által. A könyv az orvosi-egyetem 1770-től egész napjainkig lefolyt történetével foglalkozik. Egyik érdekes fejezetében évszám és születési hely szerint vannak felsorolva mindazok nevei, kik az egyetem orvosi karának felállítása óta (1770) mai napig szereztek okleveleiket. Mielőtt a megyénkbeli szülötteket felemlítünk, tegyünk egy kis kitérőt s említsük fel, hogy az (akkor még nagyszombati) egyetemnek legelső kinevezett tanára a megyével határos Pétervárad szülötte volt: Prandt Ádám Ignác. Előadta az élettant és gyógyszeriant. Rajta kívül még két kitűnőség került ki mint egyetemi tanár Bácskából u. m.: Birly Ede Flórián (született Hódsághon 1786-ban) és Auer Károly Gábor (született Baján a múlt században, születési éve nincsen felemlítve). Ezek közül azonban a két első Bécsben tanult. — A Pesten felavatottak születési hely és felavatás ideje szerint a következők: Milloradovics Péter Ujvidék 1777, Békly István József Bácska (sic) 1781, Dórits István Militics 1789, Poock Ferenc Szabadka 1801, Mandics Nesztor Szent-Tamás 1803, Bischof Lipót Baja 1803, Mág József Ujvidék 1803, Auer Károly Gábor Baja 1818, Dimits Sándor Ujvidék 1823, Preradoni István Paraga 1824, Athanasievits Vazul Uj-Becse 1825, Szekulics György Ujvidék 1827, Streim György Ujvidék 1828, Marenkovics Farkas Ujvidék 1829, Petrovics Vazul Zombor 1831, Müller Jakab Szabadka 1831, Zomborsevics Vince Szabadka 1831, Ledniczky István O-Becse 1833, Herez Lipót O-Kanizsa 1834, Maximovits Vazul Rigyica 1834, Csajághy István Bács 1836, Urbanits Mihály Zombor 1836, Elsaser Ferenc Parabut 1838, Botka Imre Petrovovszellő 1841, Flesch Amadeus Zenta 1843, Stojkovits Péter Szabadka 1843, Binnenfeld Izsák Kanizsa 1844, Thodorovits Lajos Szabadka 1844, Herman Jozsef Jankovác 1845, Milkó Lipót Szabadka 1845, Dubovszky Károly Temerin 1847, Mandelló Vilmos Madaras 1847. 1848—49-ben egy álló évig zárva volt az orvosi-egyetem. A megnyitás alkalmával az első szigorlatra jelentkező ismét bácskai volt: Hipp Antal Gajdobra 1850.

Táncmulatság. A goszpodincei intelligencia Vukov Jakab községi jegyző kezdeményezésére f. évi február hó 25-én igen sikerült táncmulatságot rendezett, melynek tiszta jövedelme a szegény iskolás gyermekek felruházására fordították; a tiszta jövedelme 17 frt 35 kr volt. Felléltettek: Vukov Jakab 1 frt 30 kr, Krudy Géza (Zsablya) 1 frt, Vucsetits Gábor (Csurogh) 40 kr, Weltz István (Csurogh) 80 kr, Sokits Damján 40 kr, Misity Mária 80 kr, Vuosityev Mladen 40 kr, Dobanováski Jelena 40 kr, Rauski Mladen 20 kr, Weinberger Rudolf 20 kr, Weinberger Károly 80 kr, Rosenzweig Jakab 30 kr, Flesch Vilmos 20 kr, Klenner Teofil 30 kr, Salamon Aron 40 kr, Miskovits Sándor 40 kr, dr. Székely Mór 80 kr, Schosberger Hermann (Temerin) 20 kr, Stepanov Mladen 30 kr, Sokits Szvetozár 50 kr, összesen 10 frt 50 kr. A rendezőség a felléltetőknek ez uton is köszönetét fejezi ki.

Egy milliomos bogarai. Washingtonban nemrég halt meg egy városzerte ismert alak, Joe Willard többszörös milliomos, aki egyike volt a képzeltető legnagyobb különöknöknek. Az volt a mániája, hogy földet és házat, ingatlan vagyont szerezzen mentül többet és adót fizessen, de jövedelme ne legyen belőle. Bérlelvél olyan szerződést kötött, hogy minden hó elsején délelőtti tíz óráig kell a bért havi részletekben lefizetni. Egy nappal előbb, vagy elsején tíz óra után nem fogadott el semmit és a „késedelmes” bérlet a bérleltől azonnal kitette. Egyszer egy kétemeleles házat vett, restaurálta és bezáratta. Így állt a ház évekig, míg 1890-ben Kentuckii whiskey gyárosok kongresszust tartottak Washingtonban és e célra Willard házát akarták kibérelni. Ügy-nöket küldtek a milliomoshoz, aki azt felelte, hogy a házat három hónapra nem adja, csak egy évre; a bér 1000 dollár. A whiskey gyárosok erre is ráállottak és az ügynök visszament Willardhoz. „Egy havi bért előre” kiáltott rá a különö. „Oh egy negyedévit is kaphat előre” válaszolt az ügynök. Willard dühbe jött: „Nem

kell h
ordito
telkei
dezte
dollár
— eze
állítva
nem le
laktak
hogy e
egész
kényte
poton
kiköte
orvosok
különb
házban
ha ped
togatók

A
jelenet
hatalon
massai
érdeke
hogy a
írásban
Emellett
től se
lalkozik
magyar
cikkeke
egészít
illusztrá
száma
Ország-
számok

A
23 kép
Tisza é
arcképe
Szász K
Irta Rák
sziget.
deti rajz
Irta Ke
(képek)
G. Káro
szabadsá
katona
Alfréd,
(arcképp
„Sába
Menyher
tragedia
és egye
heti rov
évre 2
Mregend
(Budape
a „Képe
számára

Az
nek, ugy
száma k
folyó év
rendezte

Az
ból a p
gesnek
meghívó
felléltet
az ki is
fizetett a
Lajos 4
Ráthay
Gräber
A
ellepte s
O
tálnoko
nélkül.

Szi
I. H
Forgó bá
o. t. Iren
Ibisis El
t. Szinbe
II.
Radnay J
IV. o. t.
Ibisis El
dék: —
Rosner J
IV. o. t.
II.
vonásban
boltos —
Szähl Jo
t. Fercsi
Malé Pé
Daruné.
Michl, m
egy falu
A
kittünö
nyen fel
meg ne
ség mint
előtt s
önzetlen
zajos tag
fejezte
megjelen
Az
könyörg
a szülök

kell három hónap! Kifelé! Nem adom bérbé a házat — ordította és az ügynököt elkergette. Máskor egy üres telket akartak tőle megvenni. „Mit ad érte?” — kérdezte Willard a vevőtől. „Kirákom az egész telket ezüst dollárokkal” — felelte a vevő. „Ugy — mondta Willard — ezen az alapon megkötöljük az üzletet, de élükre állítva kell elhelyezni a dollárokat.” A vételből persze nem lett semmi. A telek közelében többnyire orvosok laktak, kik panaszt tettek az egészségügyi hatóságnál, hogy esős időben az üres telekről lefolyó piszkos lé az egész utcát pocsolyává változtatja. A külön milliomos kénytelen volt gátat építtetni a telke elé, de boszúból potom árért bérbé adta azt egy kőfaragónak, azzal a kikötéssel, hogy állandó sirkökiállítás legyen ott — az orvosok tisztelőre. Mizantrop volt persze ez a nagy külön: egyedül élt, egy nagy, elbágyott ötemeletes házban, még egyetlen fiát sem tűrte el maga mellett, ha pedig látogatónak jött, nem fogadta és lakását a látogatók előtt egyáltalán zárva tartotta.

Művészet és irodalom.

Az ostromolt sziget. Verne tollára méltó jelenetek játszódnak le most Kréta szigetén. Hat nagyhatalom, a ki Görögország és a felkelők állanak egymással szemben. Az újabb meg újabb események állandó érdeklődés tárgyává teszik a szigetet s így természetes, hogy az „Ország-Világ”, e legelőkelőbb képes hetilap, írásban és képből foglalkozik a keleti eseményekkel. Emellett természetesen nem feledkezik el a hét történetéről sem s neucsak kitűnően megírt krónikáiban foglalkozik vele, hanem bemutatja címkéjén a legújabb magyar magánst: Tisza István grófot is. Az aktuális cikkeket s képeket egész sereg novella és illusztráció egészíti ki. A legkitűnőbb novelláiról s legjelesebb illusztrátorok egyestültek, hogy az „Ország-Világ” e heti száma is kedves meglepetéssel szolgáljon olvasóinak. Az Ország-Világ előfizetési ára negyedévre 2 frt. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal (Hold-utca 7.)

A „Vasárnapi Ujság” február 28-iki száma 23 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „A Tisza grófok” (gróf Tisza Lajos és gróf Tisza István arcképeivel). — „Az én imádságom.” Költmény, ifj. Szász Károlytól. — Regénytár: „Polgárbábor.” Regény. Irta Rákosi Viktor (Verne Gyula rajzaival). — „Az uszó sziget.” Verne Gyula új regénye (a francia kiadás eredeti rajzaival). — „Emlékek Kelet-Indiából.” (Képekkel.) Irta Reményi Ferenc. — „Levelek Kelet-Afrikából” (képekkel, fényképek és Hary Gyula rajzai után). Emmer G. Károlytól. — „Kokotronis Theodor, egy régi görög szabadsághős.” — „Kréta szigetéről” (képekkel: „Görög katonák előőrson”, „Kréti felkelők.”) — „Hoffmann Alfréd, a magyar könyvkereskedők egyetemen elnöke” (arcképpel). — „Goldmark Károly” (arcképpel és képekkel „Sába királyának” opera 100-ik előadásáról.) Láng Menyhértől. — „Régi farsangok” Vaytól. — „Egy nagy tragédia kulcsa.” — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendezeti rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Újdonságok”-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, IV., egyetem-u. 4. sz.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

Levelezés.

Apatin, 1897. március 3.

Az apatini polgári iskola tantestülete növendékeinek, úgy azok szüleinek örömnapot, a meghívott nagyszámú közönségnek pedig egy kellemes estét szerzett a folyó évi február hó 27-én az András-féle vendéglőben rendezett zártkörű játékoncélú színelőadással.

Az összes bevétel 150 frt volt. A tiszta jövedelemből a polgári leányiskola számára a már régen szükségesnek mutatkozó fúzfaharmonika lesz beszerezve. A meghívóban, dacára hogy nem volt kintintette, miszerint fellépések is elfogadtatnak s így többeknek figyelmét az ki is kerlülte, hogy fellépésszám, mindamelllett fellépített a játékoncélra Weindl József 5 frtot, dr. Kék Lajos 4 frtot, dr. Lang József 3 frtot és Rozner Emil, Ráthay Tivadar, Aldory Mór, dr. Zsibory József, dr. Gräber Lajos urak 1—1 frtot.

Az előadás előtt a termet a közönség zsúfolásig eltelepte s kíváncsian várta a növendékek fellépését.

Ott láttunk napszámost, iparost, kereskedőt, hivatalnokot, szegényt és gazdagot egyaránt, rangkülönbség nélkül.

Színre került a következő három vígjáték:

I. Egy kis tévedés. Vígjáték egy felvonásban. Irta Forgó bácsi. Személyek: Gizella — Beismann Anna III. o. t. Irenke — Hadanich Blanka III. o. t. Mama — Ibisits Ella IV. o. t. Juliska — Fernbach Anna III. o. t. Színhely csinosan berendezett nappali szoba.

II. Hushagyó-kedd. Vígjáték egy felvonásban. Irta Radnay Róza. Személyek: Dombayné — Friebeisz Margit IV. o. t. Klárka, Emma, leányai: — Oppenländer Adél, Ibisits Ella IV. o. t. Bella, Ilonka, Erzsike, Olga, növendékek: — Balás Melánia, Kaufmann Betti, Balogh Ilona, Rosner Juliska IV. o. t. Kati, szakácsnő — Balás Leona IV. o. t. Színhely egyszerűen berendezett szoba.

III. „Dezsőke boltoz akar lenni.” Vígjáték 1 felvonásban. Irta Tábori József. Személyek: Micu bácsi, a boltoz — Kokay Károly IV. o. t. Piroška, a leánya — Száhl József III. o. t. Dezsőke — Hrubányi F. III. o. t. Fercsik Janó, drótos tót — Nagy József IV. o. t. Malé Péter, kocsislegény — Horváth András II. o. t. Daruné, öreg szegény asszony — Hauk János III. o. t. Michl, német fuvaros — Hahn Pál III. o. t. Színhely egy falusi bolt.

Az előadás minden tekintetben várakozáson felül kitűnően sikerült; az összes szereplők kitűnően s reményen felül oly elfogulatlanul s természetesen oldották meg nehéz feladatukat, oly annyira, hogy a néző közönség mintegy hivatásos színészeket vélt látni lelki szemei előtt s nem is késett több ízben elragadtatásának s önzetlen meglepedésének szólni nem akaró eljénzés s zajos taps által lelkes kifejezést adni. Az előadás befejezte után a közönség a rendezőket kívánta látni, kiket megjelentették alkalmával zajosan megjelénzett.

Az előadás után a polgári iskolai növendékek könyörgésére s azok szüleinek határozott kérelmére — a szülők s a tantestület közvetlen felügyelete mellett —

az iskolaszék elnöke dr. Lang József megengedte a táncot, mely természetesen az ifjú nemzedék között óriási lelkesedést és örömet kellett. Megható látvány volt az örömtől sűrűsödő arcokat látni feszelen jó kedvtől táncolni.

Méltó elismerés illeti meg a polgári iskola tantestületét s közöttük különösen Schüller Mariska urhölgyet és Fauszt János urat, kik semmiféle fáradságot nem kimélve, minden szabad órájukat hosszabb időn át — anyagi áldozatok árán is — ezen nemes célnak a legnagyobb türelem s kitartással szentelve, a szereplőket oly precíz módon betanították, hogy a legelőkelőbb nyelvű kritikusk sem találhatott volna a minden tekintetben remekül sikerült előadáson — a szereplők korát tekintve — kifogást.

Elismeréssel kell továbbá lennünk az apatini iskolaszék derék elnöke, dr. Lang József ur iránt is, a ki ezen örömnappal értelmi szerzője volt s ki már több éven át, mint a tanítgy s a gyermekek igazi barátja és jótéveje ismeretes s mint ilyen a tantestületnek, mint a gyermekek érdekében is sok jót és szépet művelt.

Általános azon óhaj, hogy ezen előadás megismételtessék.

Egyéb eseményekről is akarom ezúttal tekintetes szerkesztő urat értesíteni. Az apatiniak már hetek óta egy vasuti összeköttetésen tanácskoznak, de hogy fog-e ez teljesülni, az nagyon kétes, mert ami a fő — a pénz — az nincs meg hozzá. A község képviselőtestülete mennyiben fogja pártolni ezt az ügyet, azt könnyű elgondolni oly körülmények között, mint aminőben községünk van, ahol 70—80% a községi adó.

Folyó hó 2-án este az András-féle vendéglőben a dalárda-egyesület zártkörű táncmulatságot rendezett, mely minden tekintetben jól sikerült. Az ének darabok nagy tetszést arattak s szakavatott karmesteri vezetésről tanuskodtak. A mulatság a legjobb animóban reggeli 1/4 óráig tartott. Ma, azaz hamvazó szerdán este ugyanott az ősi szokás szerinti halpaprítás lesz, mely a mi mulatságaink jó hírnevének emeléséhez természetesen nagyban hozzá fog járulni.

Végre még két bucsuzó egyénről is megemlékezni kedves kötelességemnek tartom. Ugyanis Balogh Miklós erdőhivatali számellenőrtünk a miniszterium számosztályához ugyanily minőségben, de soká nem késő jól megérdemelt előléptetés reményében áthelyeztetett; Kleiner Dezső patikus barátunk pedig Prigleevica-Szent-Ivánra nyert engedélyt gyógytár felállításához. Mindkét egyén társadalmunk igazán kedvelt tagja volt, s általános sajnálatunkat fejezzük ki, hogy a megmásíthatatlan sors körülből elszakítja őket; azonban jó barátság emlékében soha feledésbe nem mennek!

A farsangot amidőn befejeztük az én muzsám is már elbágyott. Igaz még valamit akarok szerkesztő urnak megadni sub rosa, hogy Apatinban sok szép eladó lány marad még, dacára hogy a szezonjuk letelt. Talán ha valaki a szerkesztőséghez fordul házasságkötés céljából, utasítsa őket csak hozzám, itt bő és szép választékra akad. Ezért az itteni hölgyek ne haragudjanak rám, de én mindig javukat akarom.

Ezek után maradtam tekintetes szerkesztő urnak, magamat további jó indulatába ajánlván, őszinte tisztelettel

Bácskay Béla.

CSARNOK.

ROBINSON SZIGETE.

Mi, valamennyien, gyönyörködtünk ifjúságunkban a Robinson Crusoe kalandos történetében, aki egy lakatlan szigeten magában éldegelt. Legalább száz esztendő óta minden ifjú ember elvezetett talál ebben a könyvben, s Robinson kalandjairól álmodzik anélkül, hogy kutatná, hogy hát valójában létezik-e az a mesés sziget, ahol e regény hőse küzdelmes napjait átélte. Nem kérdeztük ezt sohasem, hanem vettük a történetet úgy ahogy van, és Robinson az ő kutyájával, papagályával és derek Péntekjével helyet kért a mi fiatal szíveinkben és még későbbben is, amikor kivettük részünket az élet küzdelmeiből, szívesen és bálisan emlékeztünk meg erre a szép és tanulságos könyvre, mint egy igaz barátára, akinek a társaságában legboldogabb napjainkat töltöttük el.

Robinson szigete azonban, amelyet mi, férfiorban lévő emberek, már-már feledni kezdtünk, ismét feltámadt és pedig eléggé különösen, azáltal, hogy örökre elveszett.

Pár szóból álló távirat jelentette a minap, hogy a nagy óceánban lévő Jasan Fernandez sziget, a melyet Robinson szigetnek neveztek, vulkanikus kitörés folytán a tengerbe süllyedt.

A tenger hullámai tehát nyomtalanul elnyelték azt a virulóan szép szigetet, ahol állítólag Robinson tartózkodott volna, és elnyelték vagy hatvan boldog család, akik mostanság ezen a szigeten éltek paradicsomi életet.

Könyvem aligha volt sem azelőtt, sem azóta, olyan rengeteg sikere, mint Defoe Dániel Robinsonjának. Ezer meg ezer kiadást ért és a világ minden művelt nemzetének a nyelvére lefordították. De nem irtak ám sok ilyen könyvet!

Az alap gondolatot Defoe egy Selcraugh nevű matróz elbeszéléséből merítette, aki vagy öt esztendeig élt magányosságban ezen lakatlan szigeten, a melyet Juan Fernandez fedezett fel, míg végre egy arra vetődő hajó felvette és visszahozta hazájába, Angolországba.

Ez csupán megtörtént dolog az egészről, a többi a költő nagyszerű képzelmenek a műve, a ki a legapróbb részletig híven megírta az elbágyott emberek életmódját.

Defoe bizonyára, hogy az indiánokat és különösen Pénteket, ezt a rokonszenves, derek fickót szerepeltette, az indiai óceánra helyezte azt a szigetet, olyan költői szabadsággal, amelyet nem fog neki rossz néven venni senki.

Defoe Dániel, a ki a világot ezzel a remek-művel megajándékozta, 1661-ben született Londonban. Puritán volt, mintaképe a tökéletes, szellemes férfinak, a ki korának politikai áramlata ellen szállott sikra. Egy nagy feltűnést keltő röpiratáért elfogták, nyilvánosan pellengette állították és csaknem négy esztendeig sinlódott a börtönben.

Elég szomorú tapasztalatai voltak tehát ahhoz, hogy elforduljon a politikától és ez a hűtlenség csupán az irodalom javára szolgált, mert így született meg a „Robinson Crusoe kalandjai” című regénye, melylyel nagyobb halhatatlanságot vívott ki magának, mintha

még egynéhány száz veszekedő politikai röpiratot, vagy könyvet bocsát is világgá.

A Robinson az egész emberiség kincse. Nem szolgál pártokat, nem irányregény, mint ama kor másik örökbecsű műve, Swiftnek a „Gulliver utazásai” c. regénye, a melynek egyes részeit politikai vonatkozásaiknál fogva, ma már angol olvasó is alig ért meg. Robinson tisztán erkölcsös munka, a mely még mai napság is, mikor az erkölcs veszendőben van, hatást gyakorol a fogékony emberi lélekre.

Robinsont nemcsak az emberszeretet, hanem a mély vallásosság is átlengi és nem-e csillogtak könnyek szemünkben, amikor Robinson váratlan bizaérkezését olvastuk? Első találkozására ez oly sok év után atyjával, a jámbor ősz emberrel, aki a bibliában lapozgat és épen a tékozló fiu visszatérését olvassa.

Mindez igen szép. Ma már nem irnak ilyet és alig is olvasnak el ilyes történeteket, csak a még mindig fogékony lelkű ifjúság találja kedvét Robinson érdekes történetében.

Es habár az a kis sziget nyom nélkül el is tűnt a végtelen nagy óceánban, az ifjúság ezután sem fogja kérdezni, hogy vajjon létezik-e még a Robinson szigete? számukra mindig létezni fog!

Gastron.

Közgazdaság.

Hogy védekezzünk a répa betegségei és ellenségei ellen?

Kultúrtevéneink között alig van egy-kettő, mely oly mértékben legyen kitéve a különböző betegségeknek, állati és növényi élősködők által előidézhető károknak, mint a répa. Kiterjedt répatermelést űző vidékeken néha oly mérvű a károsítás, hogy egyes gazdaságok kénytelenek a répa termelésével felhagyni.

A legtöbb gazda nem ismervén ama védekezési módokat, melyek igénybevétele a károsítások ha nem is teljesen elenyészhetők, de legalább csökkenthetők — nem tartom érdekelteknék következőkben felsorolni a répa ellenségeit, betegségeit s az ellentk alkalmazható védekezési módozatokat.

A gyakorlat eléggé igazolja, hogy a répa leginkább akkor van a kizsútlás veszélyének kitéve, ha termelése egy és ugyanazon helyen, jobban mondva egy és ugyanazon talajon forszírozatik. Ez okból a károsítások csökkentése céljából a répatermelő gazdának oda kell törekedni, hogy a vetésciklo megállapításánál a répat répa után, s oly növények után, melyeken a répa ellenségei szinte élősködnek, idő előtt ne helyezze, hanem legalább is 4 év lefolyása után.

Ez az első lépés, a melylyel a bajnak elejét lehet venni.

Miután pedig egyes növényi betegségek és ellenségek által előidézhető kártételek — mint azt alább említeni fogom — részint a talajnak okszerű megmunkálása, részint a trágyázás helyes keresztülvitele, illetve egyes trágyaként ható anyagok alkalmas megválasztása által csökkenthetők, e műveletekben szintén bízunk oly faktorttal, a melyet figyelmen kívül hagyni nem lehet.

A répa ellenségei közül nálunk leginkább a földi bolha, a drótféreg, a cserebogár álcája, a vetési bagolylepke hernyója, az ormányos bogár s a pajzsos bogár álcája szokott fellépni; egy félelmetes ellensége ezenkívül az u. n. répa nematód, tudományos nyelven Heterodera Schachtii, mely főképp Németország répatermelő gazdait károsítja érzékenyen.

A földi bolha, a feketés színű fénylő kis rovar részint mint ilyen, részint apró álcája által okoz károkat. Védekezhetünk ellene oly módon, hogy körülbelül egy héttel a répavetés befejezése után, a sorközökben ritkásan újra vetünk, mely esetben a bolhák a második vetés leveleire mennek át s így az első vetés elegendően megerősödhet. Egy további védekezési mód a répa földdeknek hamu és gipszkeverékkel való meghintése.

A sárgaszínű, lapos fejű, gyűrűsen tagolt testű drótféreg, mely részint az elvetett magot pusztítja, részint a gyökereket rágja, erős hengerzés által pusztíthatjuk el.

A répa gyökét rágó s néha tömegesen fellépő cserebogár álcájától szántások alkalmával szabadulhatunk meg oly módon, hogy azokat az eke után felszedjük; vagy még helyesebben az álcák elszaporodásának elejét veendő, magát a cserebogarat szedjük össze.

A barnás színű, hátán szalagszerű keskeny csikkal bíró, 5 centiméter hosszú vetési bagoly lepke hernyója a gyököket pusztítja. A földben kitével, tavasszal bebábozza magát s májusban mint lepke tojásait a répa leveleire rakja. A védekezési mód: a hernyók összeszedésében nyilvánul.

Az apró, alig néhány mm. nagyságú ormányos bogár több fajtát kizárólag összegyűjtéssel lehet elpusztítani.

A pajzsos bogár sárgás sztrike színű álcája ott szokott kárt tenni, hol a répa között a libatopp félekhez tartozó gyomok pl. a paraj, a libatopp nagy mennyiségben fordulnak elő. Leghelyesebb tehát ellene e gyomok kiirtásával védekezni.

A répa nematód lárvája a répa gyökerébe fészkel magát s a zsenge növényt csakhamar kikelése után sanyargatja s kezdetben csak a répa levelei sárgulnak, majd az egész növény fonyadásnak indul, míg végre elpusztul. Ez a nematód az, mely igen gyakori és ártalmas betegséget idéz elő s melynek voltaképen okát a talaj kimerültségében keresnek. Legjobban védekezhetünk ellene az u. n. forgónövény vetéssel, vagyis azzal, hogy ott, a hol nagy mértékben lépnek fel, tavaszi repeát vetünk el, a melyet, ha gyökereire a nematódok lerakódnak, kihuzgálunk s összegyűjtve mésszel keverve komposztát alakítunk. Tanácsos lesz ily répa-nematódos helyen néhány évig repát, repeát, zabot s oly növényeket, melyeken a nematód szívesen élősködik, nem termelni.

A növényi paraziták közül: a szivrohadást előidéző Peronospora Schachtii, a répa rozda és a gyökérvész (Rhizoctonia violacea) okoznak károkat.

Szivrohadásnál a levelek alsó részén láthatók a sztrikes színű gombák, melyek eleinte a szivleveléket, majd lehullva a répafejeket teszik tönkre. A gombáktól ellepelt levelek eltávolításával a betegség tovatérjedését megakadályozhatjuk.

